

KANSALLISEN KOKOOMUSPUOLUEEN VAALIOHJELMA

(Hyväksytty puoluekokouksessa 13-14.4.1936)

KANSALLISEN KOKOOMUSPUOLUEEN YLEISET PERIAATTEET

Missä valtiollinen ja yhteiskunnallinen toiminta ei perustu niihin luonteenominaisuuksiin ja tehtäviin, jotka ovat kullekin kansalle annetut, siinä jää tämä toiminta juurettomaksi ja tuloksettomaksi. Ainoastaan lämmin rakkaus omaan kansallisuuteen sekä selvä tietoisuus kansakunnan kyvyistä ja tehtävistä tarjoo, toiminnalle kansakunnan hyväksi sen välttämättömät edellytykset. Kansan korkea tehtävä on yhteisvoimin väsymättä työskennellä sen osalle tulleen pyhän perinnön kartuttamiseksi sekä kehittää ja lujittaa niitä muotoja, jotka ovat välttämättömät, jotta tuo perintö voisi kasvaa ja ilmetä yhä runsaampana. Ainoastaan näin menetellen kansakunta on uskollinen itselleen, täyttää sille annetun tehtävän ja tuo oman lisänsä ihmiskunnan yhteiseen omaisuuteen.

Kansallinen Kokoomuspuolue pitää kaiken toimintansa ylimpänä ohjeena suomalaisen kansallishengen ja isänmaallisen yhteistunnon kohottamisen sekä pyrkimyksen valtion ja yhteiskunnan lujittamiseen.

Kallis on se perintö, minkä kansamme nykyinen sukupolvi on edeltäjiltänsä saanut. Sukupolveen toisensa jälkeen on istutettu kristillinen usko ja siveellinen elämäntapa. Menneet sukupolvet ovat siitä etsineet sydäntensä syvimmälle kaipuulle tyydytykselle, ohjausta elämän tärkeimmissä kysymyksissä, johtoa ja voimaa siveelliseen vaellukseen. Nykypolven tärkeä tehtävä on sisällisesti omistaa ja tulevien polvien hyväksi kartuttaa sitä hyvää, mikä täten oli sen osalle tullut. Kristillisen uskon ja siveellisen maailmankatsomuksen turvissa on kansamme perheelämä kehittynyt yhteiskuntarakennuksen lujaksi perustaksi. Ne voimat, jotka nykyään pyrkivät särkemään perhesiteitä, vähentämään vanhempien vastuunalaisuuden tuntoa toisiansa ja lapsiansa kohtaan sekä lasten kunnioitusta ja kuuliaisuutta vanhempiaan kohtaan, tuottavat kansakunnalle suurta vaaraa. Näitä vastaan on sentähden kaikella voimalla noustava.

Työskentelyssä karun maamme raivaamiseksi hedelmää kantavaksi ja sen kansan saattamiseksi osalliseksi korkeamman hengenviljelyksen antimista on maassamme kehittynyt elinvoimainen talonpoikaisviljelys, joka on kansallisten edistyspyrkimysten luotettava pohja. Ahkeruudella ja vaatimattomalla elämäntavalla on maan väestö köyhissä oloissamme tehnyt mahdolliseksi pääomain saannin kansan yleisiä tarpeita varten.

Kansallinen Kokoomuspuolue tahtoo säilyttää sen, mitä kansamme on aikaisemmillä sukupolvilta arvokasta perinyt, niin kuin kansan uskonnon, tervehenkisen perhe-elämän, elinvoimaisen talonpoikaisviljelyksen ja säästäväisyyden.

Vanhastaan kansamme on olkeusjärjestyksessään nähnyt turvan köyhälle yhtä hyvin kuin rikkaallekin. Lainkuuliaisuus on liittänyt yhteiskunnan lujasti yhteen. Mutta viime vuosikymmenien säännöttömät olot ovat suuresti horjuttaneet oikeusjärjestyksen

kunnioitusta. Lain arvovalta on vähentynyt huolestuttavalla tavalla. Jopa on maassamme viime vuosina esiintynyt voimakasta yhteiskunnanvastaista kiihoitusta, joka hävittämällä lain kunnioituksen valmistelee uutta kumousyritystä. Huolimatta siitä, että Korkein oikeus on julistanut kommunistisenpuolueen toiminnan rikolliseksi, esiintyy se edelleen julkisesti valtiollisella puolueena. Kaikkeen tähän sisältyy vaara, joka uhkaa saattaa kansamme perikatoon. Sen vastustamiseksi ovat kaikki kansamme hyvät voimat koottavat.

Oikeusjärjestystä oli voimakkaasti suojeltava Valtion- ja yhteiskunnanvastaista yllytystä on vastustettava sekä vakaumuksen että lain keinoin.

On työskenneltävä vakavan siveellisen hengen, lain kunnioituksen ja kansalaissovun vahvistamiseksi.

Itsenäisyyden säilyttäminen ja turvaaminen asettaa kansallemme taloudellisesti suuria vaatimuksia. Tvö kansan kaikinpuoliseksi kohottamiseksi vaatii niinkään lujaa taloudellista pohjaa. Kaikkia yrityksiä, jotka tarkoittavat kansantaloudellista vaurastuttamista, tehtiinpä niitä maatalouden, teollisuuden, kaupan ja liike-elämän tai muun elinkeinotoiminnan alalla, on sentähden voimakkaasti tuettava. Niinkään on edelleen työskenneltävä vähävaraisten kansankerrosten taloudellisen aseman parantamiseksi. Ne uhraukset, jotka sitä varten tehdään, tuottavat kansalle kokonaisuudessaan runsaan sadon.

Maan varallisuutta ja taloudellista itsenäisyyttä on kaikin keinoin edistettävä. Yritteliäisyyttä on kannustettava, kaikkea hyödyllistä työtä, niin henkistä kuin ruumiillista, on luettava.

Tarmokkaasti on tehtävä sellaista uudistustyötä, joka kohottaa vähäväkisiä kansankerroksia.

Näiden periaatteiden mukaisessa maan asiain johdossa ja työskentelyssä niiden toteuttamiseksi Kansallinen Kokoomuspuolue näkee kansamme tulevaisuuden lujat takeet.

Puolustuskysymys

Puolustuskysymystä on pidettävä valtiollisista kysymyksistämme tärkeimpänä.

Kaikki maanpuolustuksen heikentämisspyrkimykset on tuomittava sekä toimittava niin, että porvarillinen rintama puolustuskysymyksessä säilyy eheänä ja tinkimättä toteuttaa eduskunnan periaatteessa hyväksymän perushankintaohjelman.

On pyrittävä talouselämän ja hallinnon eri alojen ja puolustuslaitoksen välisten suhteiden kehittämiseen tavalla, joka helpottaa yhtenäisen ja tarkoituksenmukaisen maanpuolustussuunnitelman laatimista ja toteuttamista kaikissa osissaan nykyaikaisia vaatimuksia ja mahdollisuuksia vastaavalla tavalla.

Valtiovallan on puolustuslaitoksen kantahenkilökunnan taloudellisen aseman parantamiseksi ja siinä vallitsevien epäkohtien poistamiseksi ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin.

Puolustustahtoa ja sen parhaita ilmausmuotoja, suojeluskunta-, lotta- ynnä muuta vapaaehtoista maanpuolustustyötä on voimakkaasti tuettava ja tehostettava. Puolustushenkeä jäyitäviä virtauksia on jyrkästi vastustettava.

Maan vapauden puolesta taistelleiden taloudellisesti vaikeaan asemaan joutuneiden miesten ja heidän perheittensä toimeentulomahdollisuuksia on myös valtion toimenpitein parannettava ja etenkin jääkärieläkkeiden myöntäminen viipymättä toteutettava.

Ulkopolitiikka

Suomen ulkopolitiikan silmämääränä tulee olla valtakunnan itsenäisyyden turvaaminen. Tämän periaatteen mukaisesti on Suomen, yhteisymmärryksessä ja yhteistoiminnassa lähinnä toisten pohjoismaisten valtioiden kanssa kansainliitossa ja kaikessa muussa ulkopoliittisessa kanssakäymisessään johdonmukaisesti pyrittävä edistämään sitä, mikä on omansa lujittamaan Suomen ja Pohjoismaitten rauhaa ja turvallisuutta sekä meille vakuuttamaan kaikkea turvallisuutemme tehostamiseksi ja maamme puolustamiseksi tarpeellista tukea ja apua.

Kieli- ja kansallisuusasia

Kansallisen kokoomuspuolueen kieli- ja kansallisuusohjelman päämääränä on pidettävä sitä, että maastamme luodaan suomalainen kansallisvaltio, jossa suomen kieli on oleva maan yleinen virallinen kieli ja jossa ruotsinkielisen asutusalueen väestölle taataan nykyaikaisen oikeuskäsityksen ja kohtuuden mukaiset kielelliset oikeudet. Tämän päämäärän saavuttamiseksi

on valtiovallan voimakkaasti edistettävä suomalaista sivistystoimintaa, etenkin luovaa työtä, pannen kannatuksensa tinkimättömäksi ehdoksi, että tämä toiminta tapahtuu kansallisen yhteenkuuluvaisuuden pohjalla,

on tehokkaasti työskenneltävä kansallisen yhteenkuuluvaisuudentunnon lujittamiseksi kansamme kaikkia kerroksia yhteenliittäväksi voimaksi, valtionyliopisto ja teknillinen korkeakoulu on muutettava täysin suomalaisiksi,

valtion on ylläpidettävä tai avustettava ruotsinkielisiä oppikouluja ainoastaan erikielisten väestöryhmien lukumäärän mukaisessa suhteessa,

suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistystarpeiden tyydyttämisessä on noudatettava väestölukumäärän mukaista suhdetta.

Kielilainsäädäntöä on kehitettävä siihen suuntaan, että

paikallisilta viranomaisilta yksikielisillä suomenkielisillä virka-alueilla vaaditaan ruotsinkielen ymmärtämistä ainoastaan, mikäli viranhoito tai käytännöllinen tarve sitä vaatii;

tuomarinviran haltijalta yksikielisellä suomenkielisellä virka-alueella ei vaadita ruotsinkielen suullista taitoa.

Muutenkin on lainsäädäntöä kehittämällä kaikin tavoin pyrittävä vähentämään kaksikielisyyden aiheuttamaa rasisitusta.

Kansankirkon asema ja uskonnonopetus

Kansankirkon yhteistoiminta valtion kanssa on säilytettävä. Kirkolle on turvattava tarpeellinen toimintavapaus sekä itsenäisyys sen sisäisten asiain hoitamisessa ynnä kestävä taloudellinen asema. Lepäämään jätettyä asutuslainsäädännön uudistamista tarkoittavaa lakia ei ole tästäkään syystä hyväksyttävä. Oppikouluissa enempää kuin kansakoulussakaan ei ole vähennettävä uskonnonopetustuntien määrää.

Kansanopetuksen, oppikoulun ja käytännöllisen opetuksen kehittäminen

Erityistä huomiota on kiinnitettävä kansakoulun pohjalle perustuvan jatko- ja ammattiopetuksen kehittämiseen ja kansakoulun oppimäärän suorittaneen nuorison ohjaamiseen käytännölliseen työhön.

On huolehdittava siitä, ettei keskikoulu liiallisen työstämisen kautta menetä mahdollisuuttaan oppilailleen tarjota sitä oppimäärää, joka kuuluu sen tehtävään.

Keskikoululle perustuvaa ammatillista ja teknillistä opetusta on tehokkaasti kehitettävä.

Demokratia, parlamentarismi ja hallituskysymys

On toimittava niin, että demokraattisen ja parlamentaarisen valtiojärjestyksen säännöllistä toimintaa ehkäisevät vaikeudet ja epäkohdat saadaan poistetuiksi.

On pidettävä huolta siitä, että maan hallitus pysyy yhteiskuntaa säilyttävien voimien käsissä. On toimittava niin, että maan hallitus saa aseman, mikä sille valtiosäännön kirjaimen ja hengen mukaan kuuluu. On pyrittävä siihen, että hallitukset poikkeustapauksia lukuun ottamatta vaihtuvat vain yleisten vaalien jälkeen, mikäli vaalien tulos siihen aiheutta antaa.

Eduskunnan on toiminnassaan asetettava itselleen järkeviä rajoituksia, ymmärtäen, että valtion asioita voidaan menestyksellisesti hoitaa ainoastaan, kun hallituksen on mahdollista tehokkaasti ja voimakkaasti pitää asioiden johto käsissään.

Tasavallan presidentin vallan lisääminen

Tasavallan presidentin valtaa lainsäädännössä on vahvistettava.

Taistelu kumousliikettä vastaan

Maamme nykyisen yhteiskunta- ja talousjärjestelmän muuttamista ja puolustusmahdollisuuksien heikentämistä tarkoittavan sosialidemokraattisen puolueen toimintaa tulee kansalaisten sekä myös valtiovallan tehokkaasti vastustaa. Milloin tämä toiminta on lain tai lain hengen vastaista, on se ehkäistävä.

Mikäli lainsäädäntö ei anna valtiovallalle riittäviä mahdollisuuksia kumouksellisen toiminnan tukahduttamiseen, on lainsäädäntöä täydennettävä.

Määrätietoista ja voimakasta herätys- ja valistustyötä on kaikissa kansalaispiireissä tehtävä, jotta kansalaisille selviäisi kommunistien ja sosialistien yhteisrintaman taholta uhkaava kumouksen vaara.

Valtion ja kuntien varoilla ei saa avustaa sellaisia järjestöjä, jotka välittömästi tai välillisesti tukevat sosialidemokraattisen puolueen toimintaa.

Muut nykyiselle valtio- ja yhteiskuntajärjestykselle vieraat pyrkimykset

Isiltä perityille pohjoismaisille katsomuksille sekä valtiolliselle ja yhteiskunnalliselle vapaudelle vieraat facistiset pyrkimykset on torjuttava. Ne ovat omiaan eheyttämisen sijasta hajoittamaan yhteiskuntaa säilyttävää kansanosaa.

Taistelu rikollisuutta vastaan

Valtiovallan on päättävästi toimittava rikollisuuden ehkäisemiseksi. Sitä varten on maan poliisivoimaa vahvistettava ja sen toimintaa ja asemaa tuettava.

Rikoslainsäädäntöä on edelleen kehitettävä.

Rangaistusten täytäntöönpanoa on tehostettava ja niin järjestettävä, etteivät paatuneet rikoksenteelijät pääse turmelemaan nuoria ja ensikertalaisia.

Maatalouskysymykset

Maataloudelle myönnetty tuotantosuoja ja muut maatalouden turvaamistoimenpiteet ovat vaikuttaneet edullisesti paitsi maanviljelijäväestön oloihin myös työttömyyskysymyksen ratkaisuun ja koko kansantalouteemme.

Koko kansantalouden etujen kannaltakin on huolehdittava siitä, että kaikkien tärkeiden maataloustuotteiden hinnat, jotka edelleen Suomessakin ovat suhteellisesti alemmalla tasolla kuin teollisuustuotteiden hinnat, pysyvät kohtuullisessa suhteessa teollisuustuotteiden hintoihin. - Niille maataloustuotteille, joille tuotantosuojaa ei voida järjestää tulleilla, niin kuin kotimarkkinateollisuuden tuotteille ja viljalle, on tuotantosuoja tarpeen vaatiessa edelleen annettava muita keinoja käyttäen.

Samalla kun on pyrittävä säilyttämään kotieläintuotteiden vientimarkkinoita ja uusia etsimään, on erikoisesti kiinnitettävä huomiota maataloustuotteiden sijoittamismahdollisuuksiin kotimaan markkinoille. Tästäkin kannalta on maamme teollisuuden kehittäminen ja monipuolistaminen erikoisen tärkeä.

Siitä heikkoudesta, jota maataloutemme suhteellinen yksipuolisuus tietää, on päästävä kehittämällä nykyään laiminlyötyjä tuotannonhaaroja.

Maatalouden luotto-oloja kehittämällä on luotava edellytyksiä tuotantokustannusten alentamiselle. Raskaasti velkaantuneiden maanviljelijäin aseman pelastamiseksi on heille, tarpeen vaatiessa valtion välitystä käyttäen, järjestettävä tilaisuus lainojensa edulliseen

konvertaukseen. Maatalouden edistämistyötä on pidettävä ensiarvoisen tärkeänä, ja sen vuoksi sitä on voimakkaasti edelleen tehostettava erikoisesti silmälläpitäen tuotantokustannusten alentamista ja muita taloudellisia näkökohtia.

Metsänhoitoyhdistystoimintaa, jolla maan yksityismetsien tuotto tehokkaimmin voidaan kohottaa, on entistä paljoo voimakkaammin kehitettävä.

Asutuskysymykset

Koska ne valtiovallan toimenpiteet, joita maatalouspoliittisen ohjelman yhteydessä on ehdotettu, lisäävät asutustilallisten mahdollisuuksia menestyä tiloillaan, on ne myöskin asutustoiminnan vuoksi toteutettava.

Kun maassamme vieläkin on runsaasti viljelyskelpoista maata ja lukuisasti uudisasukkaiksi pystyvää maalaisväestöä, jonka pysyttäminen maataloudessa työttömyysuhan vuoksi on tärkeitä, on asutustoimintaan edelleenkin kiinnitettävä mitä vakavinta huomiota.

Koska asutustoiminnan edellytykset viime aikoina kuitenkin ovat suuresti muuttuneet, on käytettävät menettelytavat perinpohjaisesti tarkistettava.

Asutustoiminnan tarkoituksenmukaista suunnittelua varten olisi valtion toimenpiteillä toteutettava asutusmaaksi sopivien maa-alueiden järjestelmällinen tutkiminen ja luetteloiminen. Asutus olisi, mikäli mahdollista, ryhmäasutuksina suunnattava valtionmaille sekä yksityisten maanomistajien, pitkien matkojen tai epäedullisten maanjakosuhteiden tähden, vähän hyötyä tuottaville maille. Suurien, viljelyskelpoisten suoalueiden raivauttamista vankityövoimin on edelleen jatkettava ryhmäasutusta silmälläpitäen.

Lisämaan hankinnassa on valtion tehokkaasti tuettava liian pienien tilojen omistajia, kuitenkin käyttämättä tähän tarkoitukseen pakkolunastusta, jota on pidettävä asutustoiminnallekin vahingollisena. Niille, jotka ovat selvästi lisämaan tarpeessa, on annettava etuoikeus uusien suurempien asutustilojen saantiin. Edellä esitettyjen periaatteiden mukaan suunniteltuun asutustoimintaan on tarkoituksenmukaista käyttää riittävästi valtionavustusta ei ainoastaan tilojen hankintaan vaan myöskin asutustilallisten alkuvaikeuksien helpottamiseen.

Tilojen liiallinen pirstominen on tarkoituksenmukaisella lainsäädännöllä ehkäistävä.

Rajaseutuasia

Tehokasta ja valtakunnallisesti määrätietoista toimintaa rajaseutujen taloudelliseksi, sivistykselliseksi ja yhteiskunnalliseksi kohottamiseksi on edelleen kehitettävä.

Rajaseututoimintaa varten on osoitettava tarpeelliset varat ja huolehdittava niiden tarkoituksenmukaisesta käytöstä. Lainsäädännössä on otettava huomioon rajaseudun erikoiset olot ja vaatimukset.

Rajaseututoiminnan tulee käsittää kaikki valtakuntamme itäistä, pohjoista ja läntistä maarajaa lähinnä olevat seudut. Erikoista huomiota on kiinnitettävä Suomenlahden itäisen rannikon ja ulkosaarten oloihin.

Rajaseututoiminta on yhtenäistettävä ja järjestettävä siten, että siinä tulevat varteenotetuiksi hallintoelimien välinen yhteistoiminta sekä yleinen ja paikallinen asiantuntemus.

Teollisuus ja kauppa

Kulttuuritehtäviensä täyttämiseksi ja valtiollisen itsenäisyytensä puolustamiseksi on maamme kehitettävä tätä varten välttämätön luja taloudellinen pohja.

Sentähden on:

maatalouden ohella pidettävä huolta sekä vienti- että kotimarkkinateollisuuden, kaupan ja merenkulun sekä muiden elinkeinojen kehittämisestä;

hoidettava maamme luonnonrikkauksia, erityisesti metsiä, tukemalla tehokkaasti toimintaa näiden säilyttämiseksi, tuoton lisäämiseksi ja mahdollisimman tarkoituksenmukaiseksi jalostamiseksi;

pidettävä huolta teknillisen ja kaupallisen ammattitaidon kehittämisestä;

tulli-, vero- y.m. talouspolitiikassa yleensäkin tasapuolisesti ja kokonaisetua silmälläpitäen otettava varteen kotimaisen tuotannon, liike- ja elinkeinoelämän edut ja tarpeet;

tehtävä kansallisella pohjalla työtä taloudellisen valistuksen ja sen mukana elinkeinoelämän eri haarojen ja eri väestöryhmien välisten ymmärtäväisten ja luottamuksellisten suhteitten kehittämiseksi korostamalla näiden keskinäistä riippuvaisuutta ja maan kokonaisetua.

Verotus ja valtiontalous

1) Kun verorasitus Suomessa on raskaampi kuin useissa muissa varakkaammissakin maissa, on pyrittävä sekä välillisen että välittömän verotuksen lieventämiseen.

2) Sitä varten on valtion samoin kuin muiden julkisten yhdyskuntien taloudenpidossa mahdollisimman suurta säästäväisyyttä noudatettava samalla kuin on huolta pidettävä edellytysten luomisesta maan tuotannolliselle elämälle, mikäli ne riippuvat julkisenvallan toimenpiteistä.

3) Suojelustulleja määrättäessä on pidettävä silmällä talouselämälle välttämättömän kotimaisen tuotannon etua sekä työnsaanti- ja ansiomahdollisuuksien varaamista maan väestölle.

4) Maataloudelle on säilytettävä sellainen kohtuullinen ja taloudellisia edellytyksiä vastaava tulli- ja muu tuotantosuoja, että se suuremmitta vaurioitta voi jatkaa toimintaansa ja päästä parempiin aikoihin. Samalla on kuitenkin pidettävä silmällä, ettei ylituotannon kautta jouduta kestävämpään tilaan.

5) Kotimarkkinateollisuuden tullisuoja on järjestettävä niin, ettei tämän teollisuuden toiminnan edellytyksiä horjuteta ja aikaansaada yhteiskuntaan vaikuttavia järkytyksiä.

6) Huomioonottaen välittömän verotuksen korkeuden maassamme ei tämän verotuksen korottaminen ole mahdollinen maan terveen talouselämän edellytyksiä vaaraan saattamatta. Välittömiä veroja koskevassa lainsäädännössä olevat erinäiset verotekniset epäkohdat on saatava korjatuiksi. Osakeyhtiöverotuksessa olevat kohtuuttomuudet olisi saatava poistetuiksi.

Raittiusasia

Alkoholijuomain käyttöä on pyrittävä supistamaan mahdollisimman vähiin. Aatteellista raittiustyötä on riittäväillä määrärahoilla tuettava ja saatava se entistä tehokkaammaksi varsinkin nuorison keskuudessa.

Lainsäädäntöä edelleen kehitettäessä on pidettävä päämääränä sitä, että laiton väkijuomaliike saadaan hävitetyksi ja että väkijuomain käytön turmiollisia vaikutuksia ehkäistään.

Sosialiset tehtävät

- 1) Kansakunnan yhteisyydentunne lujittamiseksi, vähäväkisten kansanluokkien kohottamiseksi ja kansan terveyden turvaamiseksi on poistettava sellaiset epäkohdat, jotka antavat taloudellisesti heikossa tilassa eläville kansanaineksille aiheuttaen tyytymättömyyden, Vaarantamalla niiden toimeentuloa tai terveyttä. Sosialista lainsäädäntöä kehitettäessä, samoin kuin muussakin valtion ja kuntain sosialipoliittisessa toiminnassa on kuitenkin otettava huomioon maan rajoitetut mahdollisuudet sekä tarpeen, vaatiessa uudistettava ne lait ja ne toimintamuodot, jotka aiheuttavat kohtuuttomia kustannuksia.
- 2) Yhteenkuuluvat sosialipoliittiset lait on koottava ja yhdenmukaistuttava.
- 3) On selvitettävä, mikä ehdotetuista järjestelmistä vanhuus- ja työkyvyttömyysvakuutuksen toimeenpanemiseksi on meidän oloissamme käytännöllisesti tarkoituksenmukaisin.
- 4) Sairausvakuutuksen alalla on kehitettävä vapaaehtoista sairauskassaliikettä uudistamalla sitä koskeva lainsäädäntö ja harkiten samalla valtion apurahan antamisen mahdollisuutta näille kassoille. Samalla on otettava valmisteltavaksi kysymys työsopimuslain mukaisen, lyhyeltä sairausajalta suoritettavan palkanmaksun ulottamisesta nykyistä laajempiin työntekijäpiireihin sekä kysymys erityisen äitiysavustuksen järjestämisestä ammattityössä oleville naisille.
- 5) Työväestön ja muun vähäväkisen väestön keskuudessa syntyvää vapaaehtoista yhteistoimintaa erilaisissa, rakentavaa sosialista työtä tarkoittavissa yhteenliittymissä on erityisesti tuettava.
- 6) Työmaaterrori on ehkäistävä ja työn vapaus täysin turvattava. Töitä järjestettäessä on nykyistä yhteiskuntajärjestystä kannattaville työläisille varattava tilaisuus työn saantiin.
- 7) Yhteiskuntaa vastaan tähdätyt työlakot on tukahdutettava ja muiden työlakkojen ja työriitaisuuksien sovittelun tehostamiseksi asianomainen laki uudistettava.

8) Työttömille töitä järjestettäessä on varoja sijoitettava, mikäli mahdollista, tuottaviin tarkoituksiin. Työttömyyttä vastaan taisteltaessa on huomio kiinnitettävä erityisesti nuorison ammattikasvatuksen tarmokkaaseen edistämiseen, samoin soveliaiden keinojen etsimiseen säännöllisen n.s. kausityöttömyyden rajoittamiseksi sekä sen uhkaamien työväenpiirien toimeentulon turvaamiseksi talvisin. Työttömiin liittyvän pienviljelijäväestön toimeentulomahdollisuuksia oman maatalouden varassa on pyrittävä parantamaan sekä edistettävä n.s. viljelyspalstatoimintaa maalaistyöväestön, mutta myös suurten kaupunkien ympäristössä elävän liikkuvan rakennus- ja sekatyöväen keskuudessa.

9) Henkisen työn tekijäin työttömyyskysymykseen on kiinnitettävä huomiota.

10) Työnvälitystoimintaa on tehostettava erityisesti nuorison, erikoisammattilaisten ja maataloustyöväen aloilla.

11) Maamme osallistuessa kansainväliseen sosialiseen lainsäädäntöön on otettava huomioon maamme erikoiset olot sekä oikeusjärjestyksemme yleinen rakenne.

Valtion viran- ja toimenhaltijat

Valtion virkakoneistoa on ainoastaan todella välttämättömissä tapauksissa laajennettava. Valtion on viran- ja toimenhaltijoilleen maksettava sellaiset paikat, että kuhunkin tehtävään saadaan riittävän pätevää työvoimaa ja että, palkkaus on oikeassa suhteessa työn laatuun ja virkaan kuuluvaan vastuuseen.

Kunnalliset kysymykset

Kunnallinen itsehallinto on edelleen säilytettävä mahdollisimman laajana.

Valtion ja kuntain talouden keskinäisen suhteen vastainen järjestäminen on perusteellisesti selvitettävä, ja selvityksen pohjalla on vakaannutettava ne yleiset periaatteet, joita julkisten tehtävien ja menojen suorittamista koskevassa lainsäädännössä on noudatettava.

Säädettäessä lakeja, jotka sitovat kuntien varoja tai asettavat kunnille varsinaisten kunnallisten toimien ulkopuolella olevia valtion tehtäviä, on meneteltävä hyvin varovaisesti.

Kunnille erityisissä laeissa säädettyjen, varoja kysyvien velvollisuuksien täyttämässä ei ole asetettava suurempia vaatimuksia, kuin on välttämätöntä ja kuntien talous voi kohtuudella kestää; missä kuntien kantokyky lähivuosina ilmeisestikään ei niiden täyttämistä kestäisi, on helpotuksia suotava.

Valtion valvonta ei saa vaikeuttaa kuntien järkipäristä taloudenhoitoa, vaan sen tulee rajoittua kevytmielisen kunnallispolitiikan ja varainkäsitteilyn ehkäisemiseen.

Tarkoituksenmukaisen hallinnon ja taloudenhoidon järjestelyn kautta on kuntien pyrittävä säästäväsyyteen ja vakiinnuttamaan taloudellista asemaansa.

Kuntien on kiinnitettävä erikoinen huomio kunnallisverotuksen alentamiseen.